

УДК 75:001.894

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ БУДІВНИЦТВА І ХУДОЖНЬОГО КОНСТРУЮВАННЯ БАУГАУЗ (BAUHAUS)

М. М. Дрімайло, В. З. Маїк

Українська академія друкарства,
вул. Під Голоском, 19, Львів, 79020, Україна

Проаналізовано методологічні принципи та педагогічні стратегії Баугаузу. Школа художнього дизайну та будівництва мала значний вплив на мистецтво та дизайн від початку її заснування Вальтером Гропіусом у 1919 році. Методологічні підходи школи залишаються актуальними й сьогодні. Після Першої світової війни школа прагнула переосмислити роль мистецтва та дизайну у світі, що змінився після війни та швидко розвивався, інтегруючи принципи школи в образотворче мистецтво, ремесло і технології.

Аналізується як Баугауз переосмислив роль мистецтва та дизайну, інтегруючи образотворче мистецтво, ремесло та технології, що сприяло міждисциплінарному підходу до освіти та творчості. Вивчаємо унікальний та інноваційний підхід школи в дизайні, архітектурі та мистецтві, який призвів до змін у навчальному процесі. Основний матеріал зосереджений на ключових принципах Баугаузу, таких як відмова від традиційних методів навчання, міждисциплінарна співпраця, інтеграція теорії та практики, акцент на експериментуванні, навчання, яке орієнтоване на студента, інтеграція технологій. Педагогіка школи відмовилася від традиційних методів навчання, впровадила міждисциплінарний підхід та поєднала майстерність і технологічні інновації з практичним застосуванням. Навчання, орієнтоване на студента, сприяло розвитку демократичного середовища та співпраці між студентами та викладачами.

Аналізуємо вплив цих принципів на формування навчальних програм та їхній вплив на художню освіту. Методологічні засади принципів Баугаузу про творче мислення, функціональність та соціальну значущість продовжують впливати на сучасну освіту. Школа відіграла вагомую роль у формуванні сучасного дизайну та формування творчого мислення. Її спадщина і надалі формує підходи дизайнерів, художників та педагогів у своїй роботі, наголошуючи на важливості співпраці та впровадженні інновацій.

Ключові слова: Баугауз, Bauhaus, навчальний процес, творче мислення, педагогіка, методи досліджень.

Постановка проблеми. Зазначаючи очевидний успіх і вплив Баугаузу, дослідження методологічних принципів і педагогічних стратегій школи залишаються і зараз актуальним. Необхідність більш глибокого розуміння того, як Баугауз переосмислив роль

мистецтва та дизайну у світі, що швидко змінюється, і як його підходи до інтеграції образотворчого мистецтва, ремесла та технологій сприяли міждисциплінарному підходу до освіти та творчості.

Яким чином педагогічні стратегії Баугаузу, включаючи відмову від традиційних методів навчання, впровадження міждисциплінарного підходу, інтеграцію майстерності та технології, практичне застосування знань та соціальні ідеали, сприяли розвитку креативного мислення студентів? Важливо також зрозуміти, як ці стратегії вплинули на формування навчальних програм та яким був їх вплив на художню освіту.

Мета статті — аналіз методологічних засад формування творчого мислення у вищій школі будівництва та художнього конструювання Баугауз. Зрозуміти принципи, які лежали в основі формування креативного мислення в Баугаузі, розглянути унікальний підхід школи до сприяння інноваціям у дизайні, архітектурі та мистецтві, що трансформувалося у зміни в освітніх підходах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Школу художнього дизайну та будівництва заснував Вальтер Гропіус у 1919 році. Автор концепції Баугауз спробував та переосмислив дизайн та творчу освіту. Школа зробила революцію в творчому мисленні завдяки своїм відмінним методологічним принципам. Зародившись після Першої світової війни, Баугауз прагне переосмислити роль мистецтва та дизайну у світі, що швидко змінюється. Центральним у його філософії була інтеграція образотворчого мистецтва, ремесла і технологій, сприяння міждисциплінарному підходу, який виходить за рамки традиційних кордонів. Це і відображення ідеї нового мистецтва, що остаточно розриває зв'язок з академізмом. В основі методології лежить віра в те, що креативність можна культивувати через систематичну та цілісну освіту. Нова програма художньої освіти була частиною цієї доктрини [1]. Варто розглянути першоджерела, щоб забезпечити цілісне розуміння інноваційних методів навчання та філософії, які характеризують цю освітню модель.

У процесі проведеного аналізу було виокремлено принципи, які найбільше можуть висвітлити методологічні засади формування творчого мислення у вищій школі будівництва і художнього конструювання Баугауз.

Основні принципи:

- a) педагогічні стратегії;
- b) міждисциплінарна співпраця;
- c) інтеграція теорії та практики;
- d) акцент на експериментуванні;
- e) навчання, орієнтоване на студента;
- f) інтеграція технологій.

Розглянемо детальніше кожен з принципів та його результат впливу на формування загальних засад школи:

a) педагогічні стратегії. Педагогіка Баугауз була вирішальним аспектом його заснування та успіху, тісно пов'язаного з соціально-політичним кліматом і мотивами, які призвели до його створення Вальтером Гропіусом. Ключові моменти педагогіки Баугауз:

- Відмова від традиційних методів навчання. Соціально-політичний клімат у Німеччині після Першої світової війни передбачав відмову від старих норм і традиційних структур. Було відкинуто ієрархічні та жорсткі структури традиційних художніх академій.
- Впровадження міждисциплінарного підходу в освіті. Школа мала на меті розірвати кордони між різними видами мистецтва та ремеслами. Цей підхід сприяв співпраці та цілісному розумінню дизайну.
- Майстерність і технологія. Інтеграції майстерності та технологій у навчальну програму. Студенти поєднували художнє вираження з практичними навичками. Руйнація традиційного поділу між образотворчим мистецтвом і прикладним мистецтвом.
- Практичне застосування та промислова співпраця. Акцент на практичному застосуванні художніх принципів. Студентів заохочували проектувати функціональні об'єкти з урахуванням масового виробництва. Гропіус вірив у подолання розриву між мистецтвом і промисловістю. Важливість поєднання концептуального мислення з технічними навичками студентів.
- Співпраця вчителя та учня. Багато викладачів були досвідченими художниками та дизайнерами і їхня активна участь у семінарах разом із студентами заохочувала відчуття спільного дослідження. Модель викладач-учень, де досвідчені митці працювали як колеги, проводячи студентів через свій практичний досвід.
- Соціальні ідеали в освіті. Видатні митці, пов'язані з Баугаузом, уявляли собі суспільство, де мистецтво та дизайн могли б сприяти соціальному прогресу.

Відмова від традиційних методів навчання, наголос на міждисциплінарній освіті, інтеграції ремесла і технологій, а також співпраця між викладачами та студентами — принципи у формуванні педагогічної стратегії Баугаузу.

б) міждисциплінарна співпраця. Однією з найбільш характерних рис була система майстерень. Замість традиційних академічних кафедр Баугауз організував свою навчальну програму навколо семінарів, які зосереджувалися на конкретних матеріалах і техніках. Ці майстерні включали такі галузі, як обробка металу, столярство, ткацтво, гончарство, живопис і театр.

Співпраця викладачів і студентів. Ідея полягала в тому, щоб сприяти спільному дослідженню та навчанню, щоб студенти отримували практичні знання під керівництвом викладачів. Серед відомих викладачів були Йоганнес Іттен, Василь Кандінський і Марсель Брейер. Їхній внесок у теорію кольору, абстрактне мистецтво та дизайн меблів продемонстрував плідні результати співпраці [2].

Цей підхід також заохочував перехресне опрацювання ідей і технік. Студенти з різних майстерень спілкувалися один з одним, обмінюючись думками та навичками. Наприклад, художники можуть дізнатися про властивості матеріалів від швеців і навпаки.

Інтеграція образотворчого та прикладного мистецтва. Об'єднавши ці дві сфери, школа мала на меті створити митців, які могли б створювати естетично приємні та функціональні об'єкти. Ця інтеграція відображала зміну природи мистецтва

в контексті індустріалізації. Міждисциплінарна співпраця також була зумовлена бажанням створювати функціональні предмети масового виробництва для повсякденного життя.

Потрібно зазначити про єдине бачення в школі. Незважаючи на різноманіття дисциплін, представлених у Баугаузі, було єдине бачення, яке ґрунтувалося на модернізмі, функціоналізмі та вірі в трансформаційну силу дизайну [5].

с) інтеграція теорії та практики. Зростання індустріалізації та технологічний прогрес спонукали до переоцінки традиційних мистецьких практик, що призвело до попиту на більш сучасний підхід до мистецької освіти. Фокус школи на функціональності потребував глибокого розуміння як теоретичних принципів проєктування, так і практичних обмежень промислового виробництва. Інтеграція теорії та практики була важливою для розробки проєктів, які були б не лише концептуально надійними, а й придатними для масового виробництва.

Навчальна програма школи відображала прагнення навчального закладу поєднати теорію з практикою. Відомі викладачі, зокрема Василь Кандінський, відіграли ключову роль у формуванні програми, яка наголошувала як на теоретичних дослідженнях, так і на практичному застосуванні цих досліджень.

Школа буквально пропагувала у своїй системі нерозривне використання дослідження теорії в практичному застосуванні. Теоретична підготовка на семінарах забезпечила студентів концептуальною основою, яка інформувала їхню творчу роботу в майстернях.

d) акцент на експериментуванні. Активно пропагували експерименти, щоб подолати традиційні бар'єри між мистецтвом, ремеслом і дизайном. Модель майстерень, де студенти співпрацювали з викладачами та однолітками з різних дисциплін сприяла експерименту шляхом практичного вивчення матеріалів і технік [5]. Можна виокремити кілька експериментів і практик, пов'язаних з Баугаузом:

Майстерня по металу — студенти експериментували з новими техніками та матеріалами (металами) для створення функціональних, надійних та водночас естетично привабливих предметів.

Майстерня кераміки досліджувала можливості глини та кераміки як у художньому, так і в промисловому застосуванні. Студенти працювали над розробкою нових форм і технік гончарства.

Сильний акцент на теорії кольору. Вивчення психологічного та емоційного впливу кольору. Студенти брали участь в експериментах, щоб зрозуміти, як кольори взаємодіють один з одним. Також досліджували експериментальні підходи до абстрактного живопису.

Розвитку сучасної типографіки та графічного дизайну. Експериментували зі шрифтами без засічок, системами сітки та інтеграцією (поєднання) тексту та зображення.

Архітектурний відділ, студенти архітектурної програми займалися експериментальним проєктуванням, досліджуючи нові матеріали та будівельні техніки.

Баугауз прийняв фотографію як тоді новий і сучасний засіб. Наголошення на використанні фотографії в експериментальні способи, такі як фотограми та

захоплення нетрадиційних ракурсів. Школа сприяла розвитку фотомонтажу. Цей інноваційний підхід кинув виклик звичайним уявленням про репрезентацію та сприйняття фотографії.

Сценарне мистецтво школи, зосередження на експериментальному театрі, танці та перформанс. Прийняття ідеї «тотального театру», який інтегрував різні елементи, такі як костюми, освітлення та простір. Ідеї, що театр має бути синтезом усіх мистецтв, поєднуючи рух, колір і форму для створення єдиного та захоплюючого досвіду.

Роль експериментів в школі — розширювати межі традиційного мистецтва та дизайнерської освіти. Спадщина Баугаузу зберігається в практиці дизайну з наголосом на експерименті, очевидним у таких сферах, як графічний дизайн, промисловий дизайн і цифрові медіа.

е) навчання, орієнтоване на студента. Центральним принципом школи було прагнення до навчання, орієнтованого на студента, сприяння творчості, критичному мисленню та практичним навичкам.

Співпраця та спільнота. Почуття спільності та співпраці серед студентів і викладачів. Школа мала на меті створити середовище, де художники, архітектори та ремісники могли б працювати разом, обмінюватися ідеями та навчатися один в одного. Це умовний ідеал — спільне середовище, де студенти та викладачі працювали разом у колективному прагненні досконалості в мистецтві та дизайні. Баугауз прагнув до демократичного підходу до освіти. Бракувало суворої ієрархії між учнями та викладачами. Це сприяло створенню середовища, де ідеї могли вільно поширюватися.

Відкидаючи традиційні методи, студентів закликали досліджувати нові ідеї та розширювати межі звичайних мистецьких практик. Така зосередженість на творчості допомогла учням розвинути їхні індивідуальні вміння.

Робота з реальними темами, студенти часто отримували проекти, які стосувалися викликів реального світу. Це допомагало розвинути навички вирішення проблем і глибоке усвідомлення соціальних та культурних контекстів, у яких відбуватиметься їхня майбутня робота.

Варто також виділити окремі засади, що показували орієнтування школи на студента:

- командні проекти. Робота студентів над командними проектами, які вимагали від них спільного застосування своїх навичок. Цей підхід заохочував командну роботу, спілкування та поєднання різноманітних поглядів для досягнення спільної мети.
- соціальний простір. Планування кампусу було розроблено для полегшення взаємодії та побудови спільноти. Загальні приміщення, такі як їдальні та побутові кімнати, були навмисно розроблені для заохочення неформальних дискусій, обміну ідеями та побудови спільної творчої культури.
- соціальні заходи та зібрання. Ці заходи дали можливість студентам і викладачам зібратися разом поза формальним академічним середовищем. Через вечірки, виставки чи інші заходи зміцнювали почуття спільності та товариства.

- відкрита критика. Регулярна критика була невід’ємною частиною навчального процесу. Під час цих сесій студенти та викладачі відкрито обговорювали та критикували роботу один одного. Цей відкритий діалог не лише сприяв вдосконаленню мистецьких ідей, а й створив атмосферу співпраці та підтримки.

Все це сприяло в отриманні навичок, таких як креативність, критичне мислення та здатність до адаптації. Акцент на студента був не просто педагогічною стратегією, а відображенням ширшого бачення школи мистецтва та дизайну. Варто зазначити, що ці фактори мають тривалий вплив педагогіки Баугаузу на освіту, орієнтовану на студента.

ф) інтеграція технологій. Хоча оригінальна школа Баугауз існувала з 1919 по 1933 роки, її принципи продовжують впливати на дизайн та інтеграцію технологій сьогодні. Принципи школи — це інтеграція технологій у творче мислення, намагаючись зберегти суть школи, адаптуючись до вимог цифрової епохи [3].

Кілька факторів, що можуть показати інтеграцію технологій у контексті творчих принципів школи:

- Матеріали та будівельні технології. Інноваційні матеріали та методи будівництва, які відповідають акценту школи на функціональності та простоті. Використання скла в архітектурі стало помітним у Баугаузі. Великі вікна та скляні фасади, щоб максимізувати природне освітлення та створити відчуття відкритості. Прозорість в архітектурі вважалася способом подолання бар’єрів між внутрішніми та зовнішніми просторами, створюючи динамічне та візуально пов’язане середовище. Інтегрування природних та екологічно чистих матеріалів демонструють відданість сучасним екологічним проблемам.
- Цифровий дизайн і візуалізація. Використовують системи автоматизованого проектування (CAD) та інші цифрові інструменти для створення точних і ефективних проєктів. Вивчення віртуальної реальності (VR) або доповненої реальності (AR), щоб візуалізувати архітектурні простори та дизайн, що дуже сприяє прояву творчого потенціалу студентів.
- Інтерактивний дизайн. Використовують технології для створення інтерактивного і адаптивного дизайну, які адаптуються до потреб користувачів або умов середовища. Інтегрують інтелектуальні технології для підвищення енергоефективності.
- Цифровий та 3D-друк. Використання технологій цифрового друку та 3D-друку, щоб створювати унікальний та персоналізований дизайн.
- Поєднання світла та звуку. Технології освітлення та інтеграція звукового дизайну і акустики, щоб доповнити загальний сенсорний досвід простору.
- Дизайн для мас. Технологічний прогрес зробити мистецтво та дизайн Баугауз доступними для всіх. А масове виробництво та промислові технології для створення доступних проєктів дали змогу масштабувати та поширювати ідеї школи. Потенціал віртуальних середовищ і платформ для співпраці в освіті й надалі буде сприяти поширенню ідей школи та розвитку нових творчих рішень [4].

Інтеграція технологій Баугауз передбачає використання інноваційних матеріалів, цифрових інструментів, екологічних практик для створення функціонального, естетичного і доступного дизайну.

Висновки. Методологічні засади принципів школи — це про творче мислення, що керується ідеєю, надмірності мають бути усунені, а дизайн має бути конструктивним, функціональним і естетично привабливим. Мислення керувалося принципом, згідно з яким форма має слідувати за функцією, з наголосом на створенні практичних і ефективних рішень проблем дизайну.

Філософія Баугауз визнавала соціальний контекст дизайну. Творче мислення стосувалося не лише художнього вираження, а й задоволення суспільних потреб. Студентів заохочували розглянути ширший вплив їхніх творінь на громаду та навколишнє середовище.

Методологічні принципи формування креативного мислення були революційними для свого часу і продовжують впливати на освіту. І зараз акцент на міждисциплінарному навчанні, практичному застосуванні ідеї, функціональності, експериментуванні, співпраці, майстерності, простоті та соціальній значущості разом формує підхід до творчого мислення та освітніх стратегій.

Отже, школа відіграла ключову роль у формуванні сучасного дизайну та творчого мислення. Спадщина Баугаузу продовжує формувати підхід дизайнерів та педагогів до своєї справи, наголошуючи на важливості співпраці та руйнуючи традиційні методи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сіссон П. Новий Баухаус, радикальна школа дизайну до свого часу. 2019. URL: <https://archive.curbed.com/2019/4/4/...gn-moholy-nagy>.
2. Kharkova N. In Search of New Architecture: Bauhaus, Organic Architecture and Method of Conscious Creativity. *Demiurge Ideas Technologies Perspectives of Design*. 3 (1). 43–55. URL: https://www.researchgate.net/publication/342967988_In_Search_of_New_Architecture_Bauhaus_Organic_Architecture_and_Method_of_Conscious_Creativity.
3. Ferenc Sebestény. Towards a New Bauhaus, Art in a distance – FACADE 2023 Conference Book (pp. 6-11) Chapter: 2 Publisher: BME Department of Graphics, Form and Design, Budapest, HU / Falerone Art Colony, Falerone, IT. URL: https://www.researchgate.net/publication/371398115_Towards_a_New_Bauhaus.
4. Danzl T. The Contribution of the Conservator/Restorer to an Interdisciplinary Approach Illustrated by the Conservation of the Bauhaus Buildings in Dessau 1998-2006. URL: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/66814/DanzlT_ConservationOf20th_2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
5. 10 принципів Баугауса, які застосовуються і сьогодні. URL: <https://art.art/blog/10-bauhaus-principles-that-still-apply-today>.

REFERENCES

1. Sisson, P. (2019). Novyi Bauhaus, radykalna shkola dizainu do svoho chasu. Retrieved from <https://archive.curbed.com/2019/4/4/...gn-moholy-nagy> (in Ukrainian).

2. Kharkova, N. In Search of New Architecture: Bauhaus, Organic Architecture and Method of Conscious Creativity: Demiurge Ideas Technologies Perspectives of Design, 3 (1), 43–55. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/342967988_In_Search_of_New_Architecture_Bauhaus_Organic_Architecture_and_Method_of_Conscious_Creativity (in English).
3. Ferenc, Sebestény. Towards a New Bauhaus, Art in a distance – FACADE 2023 Conference Book (pp. 6-11) Chapter: 2 Publisher: BME Department of Graphics, Form and Design, Budapest, HU / Falerone Art Colony, Falerone, IT. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/371398115_Towards_a_New_Bauhaus (in English).
4. Danzl, T. The Contribution of the Conservator/Restorer to an Interdisciplinary Approach Illustrated by the Conservation of the Bauhaus Buildings in Dessau 1998-2006. Retrieved from https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/66814/DanzlT_ConservationOf20th_2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y (in English).
5. 10 pryntsyviv Bauhausa, yaki zastosovuiutsia i sohodni. Retrieved from <https://art.art/blog/10-bauhaus-principles-that-still-apply-today> (in Ukrainian).

doi: 10.32403/1998-6912-2024-1-68-247-255

METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF THE FORMATION OF CREATIVE THINKING IN THE BAUHAUS HIGHER SCHOOL OF CONSTRUCTION AND ART DESIGN

M. M. Drimaylo, V. Z. Mayik

*Ukrainian Academy of Printing,
19, Pid Holoskom St., Lviv, 79020, Ukraine
drimaulo@gmail.com
vol.mayik.2015@gmail.com*

The article analyzes the methodological principles and pedagogical strategies of the Bauhaus, a school that had a significant impact on art and design. The methodological approaches of the school remain relevant even nowadays. It is analyzed how the Bauhaus rethought the role of art and design, integrating visual arts, craft and technology, which promoted an interdisciplinary approach to education and creativity. It examines the school's unique approach to innovation in design, architecture and art, which has led to changes in educational approaches.

The main material focuses on the key principles of the Bauhaus. In the process of the analysis, the principles are singled out, which can most illuminate the methodological foundations of the formation of creative thinking in the Bauhaus higher school of construction and art design. Basic principles are:

- a) pedagogical strategies*
- b) interdisciplinary cooperation*
- c) integration of theory and practice*

d) emphasis on experimentation

e) student-centered learning

f) technology integration.

The influence of these principles on the formation of educational programs and their influence on art education is analysed. The work emphasizes that pedagogical strategies remain important for modern education. The conclusion confirms that the methodological principles of the Bauhaus continue to influence the education.

Keywords: *Bauhaus, educational process, creative thinking, pedagogy, research methods.*

Стаття надійшла до редакції 03.05.2024.

Received 03.05.2024.